

Κακά νέα για το ΤΚΑ και από ανεξάρτητους αναλογιστές

Οι αυτοεργοδοτούμενοι δεν σώζουν το Ταμείο

Αναγκαιότητα η ρυθμιστική Αρχή

Πιστεύετε ότι είναι επαρκής ο έλεγχος που γίνεται στα διάφορα ταμεία προνοίας και συντάξεων;

Μας λείπει η ρυθμιστική Αρχή. Πρέπει να δημιουργηθεί και μπορεί να απεικονίσει τρεις φορές που ίσως θα μπορούσαν ν' αναλάβουν αυτό το καθήκον. Πρώτον, το γραφείο της Εφόρου Ασφαλιστικών Εταιρειών, ή το Υπουργείο Εργασίας να επεκτείνει το ρόλο Εφόρου Ταμείων

ων Προνοίας ή η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Μια άλλη επιλογή είναι η δημιουργία μιας εντελώς καινούργιας Αρχής κατά το πρότυπο του Εφόρου Τηλεοπτικοπαιγίων.

Είναι σημαντικό ο όγκος εργασίας ο έλεγχος των ταμείων. Σήμερα υπάρχουν προβλήματα και ο έλεγχος είναι ανεπαρκής. Αυτό φάνηκε και με όσα συνέβησαν στο χρηματιστήριο.

Αύξηση των εισφορών, μείωση του ποσοστού αύξησης των ωφελημάτων και επενδύσεις σε μετοχές, παγκοσμίως, προς σωτηρία του Ταμείου.

ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

Τρία μέτρα για αντιμετώπιση των προβλημάτων του ΤΚΑ προτείνει σε συνέντευξή του στην εφημερίδα μας ο διευθύνων αναλογιστής της εταιρείας Ύψιρος Ψαράς και τονίζει την ανάγκη συμμόρφωσης με την ευρωπαϊκή οδηγία αρ. 41 που προνοεί επενδύσεις σε μετοχές σε παγκόσμιο επίπεδο. Υπογραμμίζει, επίσης, την ανάγκη δημιουργίας ρυθμιστικής Αρχής, σημειώνοντας ότι αν

δούμε ποιοι και πόσοι είναι αυτοί που έχουν ψηλές συντάξεις, όχι για να τις μειώσουμε αλλά για να δούμε τον τρόπο αύξησής τους, δηλαδή να μην αυξάνονται οι συντάξεις πέραν του κόστους ζωής.

Κατά την άποψή μου, η ρύθμιση του ωφελήματος και η αύξηση της εισφοράς πάνε μαζί.

Φυσικά πρωταρχικό είναι να διαπιστώσουμε τους λόγους που δημιουργούν τα προβλήματα. Η υπογεννητικότητα και η γήρανση του πληθυσμού είναι ένας βασικός παράγοντας. Η Ευροστατ εκτιμά ότι η Κύπρος είναι ανάμεσα στις χώρες στις οποίες θα υπάρξει αύξηση πληθυσμού στο μέλλον. Εγώ πραγματικά διερωτώμαι, εφ' όσον οι οικονομικές καταστάσεις δεν γίνονται καλύτερες, πώς θα υπάρξουν και περισσότερα παιδιά;

Ποιο είναι το βασικό πόρισμα της δικής σας μελέτης;

Βασικό πόρισμα που επιβεβαιώνεται και μέσα από τη δική μας μελέτη, που είναι εντελώς ανεξάρτητη, είναι ότι το ΤΚΑ πρέπει να αλλάξει.

Ποιες είναι οι προβλέψεις για τη βιωσιμότητα του ταμείου;

Δεν έχουμε καλά νέα να πούμε, αυτό είναι το σίγουρο.

Δηλαδή, τον δίνετε λιγότερα χρόνια ζωής απ' ό,τι η μελέτη που έγινε για λογαριασμό της κυβέρνησης;

Δεν υπάρχει μεγάλη διαφορά. Πέστε ότι δίνουμε δύο-τρία χρόνια διαφορά προς το θετικό-δεν θ' αλλάξει τίποτα. Ή εκείνο που διαφέρει η μελέτη μας είναι η προσέγγιση ως προς το τι πρέπει να γίνει. Εκείνο που μπορώ να σας πω ξεκάθαρα είναι ότι δεν υπάρχει τρόπος για να μειώσουμε τις συντάξεις που είναι ήδη χαμηλές. Δεν μπορούμε να τις μειώσουμε. Είναι ήδη χαμηλές.

Τι ως ένας τρόπος αύξησης της απόδοσης του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων να είναι και η αναδιάρθρωση των επενδύσεων του προς πιο προσοδοφόρες κατηγορίες; Σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες γίνεται

πολλές συζητήσεις γύρω από αυτό το θέμα...

Το θέμα των επενδύσεων του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Πολλά από τα αποθεματικά του Ταμείου ουσιαστικά χρησιμοποιήθηκαν τη δεκαετία του '80 όταν η Κύπρος τα χρειαζόταν. Δεν ήταν δυνατό το 1980 που άρχισε τη λειτουργία του το Ταμείο να προσφύγει η κυβέρνηση σε εξωτερικό δανεισμό έξι χρόνια μετά την τουρκική εισβολή. Σωστά επέλεξε να χρησιμοποιήσει τα αποθέματα του ταμείου. Όμως τα χρόνια πέρασαν, η Κύπρος αναπτύχθηκε, τα επόκια που παίρνουν τα αποθεματικά του ΤΚΑ είναι οστόσο πολύ χαμηλά, ίσως είναι και χαμηλότερα από αυτά άλλων ταμείων συντάξεων ή προνοίας πολύ μικρών σε μέγεθος.

Ποιά θα μπορούσαν να επενδυθούν, όμως, λαμβάνοντας υπόψη και τα όσα συνέβησαν στο χρηματιστήριο;

Ας αρχίσουμε από την ευρωπαϊκή οδηγία αρ. 41 που τέθηκε σε εφαρμογή στις 23 Σεπτεμβρίου και η οποία δίνει τη λειτουργία των ταμείων συντάξεων και προνοίας. Η οδηγία είναι ξεκάθαρη: δεν μπορείς, πλέον, να επενδύεις σκεπτόμενος ότι είσαι ικανοποιημένος με ένα επιτόκιο της τάξης του 3%. Όταν οι μισθοί και ο πληθωρισμός αυξάνονται με ένα ποσοστό 5-6% ετησίως, δεν μπορείς ως Ταμείο να κάνεις επενδύσεις με επιτόκιο 3% για να χρηματοδοτήσεις ωφελήματα. Η ευρωπαϊκή οδηγία είναι ξεκάθαρη: ότι οι επενδύσεις πρέπει να γίνονται λαμβάνοντας υπόψη τις μελλοντικές υποχρεώσεις του Ταμείου. Όταν βάση για τη σύνταξη είναι ο τελευ-

ταίος μισθός και οι μισθοί αυξάνονται με τα ποσοστά που προαναφέραμε, είναι εμφανές ότι αυτά τα ταμεία δεν θα επιβιώσουν στο μέλλον.

Πρέπει να εφαρμοστεί η ευρωπαϊκή οδηγία που αναφέρει ότι πρέπει να γίνονται επενδύσεις μέχρι 70% σε μετοχές, αλλά αυτές οι επενδύσεις να είναι σε παγκόσμια βάση. Αυτό θα μας βοηθήσει να αντεπεξέλθουμε στα προβλήματα που μας δημιούργησε το χρηματιστήριο. Κι εδώ να επαναλάβω ότι το ΧΑΚ πήρε, ειδικά τα ταμεία προνοίας και σύνταξης, δέκα χρόνια πίσω, ενώ θα μπορούσαν σήμερα να καταστούν η κινητήριος δύναμη της οικονομίας. Αντί αυτού, ποσά πέραν του ενός δισεκατομμυρίου λιρών μόνον ανεκμετάλλευτα. Με αυτό δεν εισηγούμαι ότι θα πρέπει το ΤΚΑ να πάρει αόριο 500 εκ. και να τα ρίξει στην αγορά. Αν θα γίνει αυτό, θα πρέπει να γίνει σταδιακά κατά την επόμενη πενταετία.

Πώς βλέπετε το ενδεχόμενο επενδύσεων και σε ακίνητα, για τις οποίες γίνονται τώρα πολλές συζητήσεις στη Βρετανία;

Θα έλεγα ότι είναι ακόμα μία επιλογή. Προσέξτε όμως, στη Βρετανία είναι ευρύ το φάσμα των επιλογών που προσφέρονται και, με το άνοιγμα σε επενδύσεις σε ακίνητα στην ίδια τη χώρα και στο εξωτερικό, απλώς προστίθεται ακόμα μια επιλογή για τον ασφαλιζόμενο. Εμείς βρισκόμαστε λίγο μακριά ακόμα.

Ένα άλλο πρόβλημα που έχουμε στην Κύπρο, σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, είναι η ύπαρξη πολλών μικρών ταμείων προνοίας. Μπορεί να έχουμε περισσότερα από 2000 ταμεία. Πώς θ' αντεπεξέλθουν στις επενδύσεις; Φανταστείτε ένα ταμείο με έξι μέλη και με 200 χιλιάδες λίρες στην τράπεζα. Αυτό θα έχουν πρόβλημα αν παγκοσμιοποιηθούν οι επενδύσεις.

Πώς βλέπετε να εντάσσονται στο σύστημα τα ιδιωτικά συνταξοδοτικά ταμεία;

Αν δεν τροποποιηθεί η νομοθεσία για να έχουν την ίδια αντιμετώπιση με ένα ταμείο προνοίας, θα είναι δύσκολο να αναπτυχθούν. Είναι καλό, όμως, που πρέπει να γίνει. Μαζί τους πρέπει να υπάρχει ακόμα ένας πυλώνας, αυτός της υγείας για το συνταξιούχο.

Η βιωσιμότητα του ΤΚΑ στο επίκεντρο του περιφερειακού συνεδρίου

Ποιο είναι το βασικό θέμα του συνεδρίου που διοργανώσατε;

Η i.e. Muhanna & Co διοργανώνει στις 6 Δεκεμβρίου, στη Λευκωσία, Περιφερειακό Συνέδριο Ταμείων Συντάξεων και Προνοίας με βασικό θέμα «Επάρκεια, βιωσιμότητα, διακυβέρνηση - Ποιότητα του Συνταξιοδοτικού Συστήματος». Στη βασική ομιλία θα παρουσιάσουμε μια λεπτομερή μελέτη βιωσιμότητας του ΤΚΑ. Στο συνέδριο, εκτός από τους εξέχοντες Κύπριους ομιλητές, θα μιλήσουν ο Αναλογιστής της κυβέρνησης του Η.Β. Chris Daykin και ο σύμβουλος του Εφόρου Συντάξεων του Η.Β. Andrew Young.

Να αναφέρω ότι διοργανώσαμε το πρώτο περιφερειακό συνέδριο το 1993 και από τότε έγινε ετήσιος θεσμός. Πιστεύω ότι ήταν κάτι που είχε ανάγκη η κυπριακή κοινωνία να ενημερώσει τους κοινωνικούς εταίρους για τα ταμεία συντάξεων, προνοίας, ακόμα και υγείας.

ΕΙΠΕ:

Μερικά χρόνια ζωής, περισσότερα από αυτά που δίνουν οι αναλογιστές της κυβέρνησης, προβλέπει για το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανεξάρτητη μελέτη της εταιρείας i.e. Muhanna & Co., αλλά αυτό δεν σώζει το ταμείο

υπήρχε επαρκής έλεγχος τα ταμεία προνοίας και συντάξεων θα απέφευγαν το πρόβλημα του ΧΑΚ, που τα πήρε «δέκα χρόνια πίσω».

Στο επικείμενο περιφερειακό συνέδριο Ταμείων Συντάξεων και Προνοίας που διοργανώσατε, πρόκειται να παρουσιάσετε τη μελέτη της εταιρείας σας για το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ποια είναι τα βασικά πορίσματα της μελέτης; Ποιες αλλαγές πρέπει να γίνουν για να σωθεί το ΤΚΑ;

Το πρώτο που πρέπει να γίνει, είναι να συζητήσουμε με διαφάνεια τα προβλήματα και να πούμε ξεκάθαρα σε όλους ότι το μόνο πρόβλημα του ΤΚΑ δεν είναι το γεγονός ότι οι αυτοεργοδοτούμενοι δεν συνεισφέρουν όσα θα έπρεπε. Αυτό είναι ίσως το πιο μικρό από τα προβλήματα του ταμείου σε μακροχρόνια βάση. Ο αντίκτυπος της διασφάλισης των σισωτών εισφορών από τους αυτοεργοδοτούμενους θα είναι φυσικό άμεσος, αλλά η λύση αυτού του προβλήματος δεν επιλύει όλα τα άλλα.

Το ΤΚΑ έχει πολλά προβλήματα και αυτά είναι μακροχρόνια. Οι εισφορές θα έπρεπε να είχαν ήδη αυξηθεί και αυτή είναι και η άποψη του αναλογιστή της κυβέρνησης. Το ύψος της αύξησης μπορεί να είναι δύο μονάδες, μπορεί να είναι τέσσερις ή μπορεί να γίνει σταδιακά για την επόμενη δεκαετία.

Υπάρχουν και άλλα προβλήματα, τα οποία σχετίζονται με τα ωφελήματα. Αυτό που σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να γίνει, είναι να μειώσουμε τα ωφελήματα των χαμηλοσυνταξιούχων. Αυτό που πρέπει να κάνουμε, είναι να

■ Όταν οι μισθοί και ο πληθωρισμός αυξάνονται με ένα ποσοστό 5-6% ετησίως, δεν μπορείς ως Ταμείο να κάνεις επενδύσεις με επιτόκιο 3% για να χρηματοδοτήσεις ωφελήματα.